

SF1633 Differentialekvationer I.
 MODULUPPGIFTER 3b.
 Fourierserier och partiella differentialekvationer..

1. Undersök om funktionsföljden $\{1, \cos mt, \sin mt\}$ där $m = 1, 2, \dots$ och $n = 1, 2, \dots$ är ortogonal på intervallet $(-\pi, \pi)$. Uttryck därefter den 2π -periodiska funktionen f med hjälp av denna funktionsföljd då $f(t) = t$, $-\pi < t < \pi$.

2.

a) Visa att $\{\sin nx\}$, $n = 1, 2, 3$, utgör en mängd av ortogonala funktioner på intervallet $[0, \pi]$.

b) Skriv funktionen $f(x) = \sin^3 x$ på intervallet $[0, \pi]$ som en linjärkombination av lämpliga ortogonala funktioner ovan.

c) Antag att funktionen $f(x) = x^2 + 1$, $0 < x < 3$ är utvecklad i följande tre serier: en Fourierserie, en cosinusserie och en sinusserie.

Ange det värde mot vilket respektive serie konvergerar mot för $x = 0$.

3. För den 2π -periodiska funktionen f gäller att: $f(t) = \pi^2 - t^2$, $-\pi < t < \pi$.

Bestäm f :s fourierserie.

Använd sedan den erhållna serien för att beräkna summorna $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2}$ och $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{n^2}$.

4. Bestäm Fourierserien till den 2-periodiska funktionen $f(x) = |x| + x$, $-1 < x < 1$.

Bestäm vidare Fourierseriens värde för $x = 1$.

5. I ett tabellverk hittar man att $s(x) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos(n\pi x)}{n^2}$ är lika med $\frac{\pi^2}{12}(3x^2 - 6x + 2)$, då $0 < x < 1$.

Beräkna $s(-8/3)$.

6. Bestäm koefficienterna b_n , $n = 1, 2, 3, \dots$ så att $\cos 2x = \sum_{n=1}^{\infty} b_n \sin nx$ då $0 < x < \pi$.

7. Bestäm allmänna lösning till differentialekvationen $y'' + 5y = f(x)$,

där $f(x + 2\pi) = f(x)$ och $f(x) = x$, $-\pi < x < \pi$.

8. Den vertikala förflyttningen $u(x, t)$ för en oändligt lång sträng beskrivs av begynnelse-

$$a^2 \frac{\partial^2 u}{\partial x^2} = \frac{\partial^2 u}{\partial t^2}, \quad -\infty < x < \infty, \quad t > 0$$

värdesproblemet:

$$u(x, 0) = f(x), \quad \frac{\partial u}{\partial t}(x, 0) = g(x)$$

a) Genomför transformationen av vågekvationen med hjälp av substitutionen
$$\begin{aligned} z &= x + at \\ v &= x - at \end{aligned}$$

b) Härled lösningen till den i a) erhållna differentialekvationen.

c) Härled lösningen till begynnelsevärdesproblemet.

d) Tolka det resultat som erhålles då begynnelsehastigheten $g(x) = 0$.

9. För en vibrerande sträng med ett luftmotstånd som är proportionellt mot hastigheten är

$$u_{tt} = a^2 u_{xx} - 2hu_t$$

randvärdesproblemet: $u(0,t) = u(L,t) = 0$, där $0 < h < \frac{\pi a}{L}$.

$$u(x,0) = f(x), \quad u_t(x,0) = 0$$

Bestäm utslaget $u(x,t)$. Vilken inverkan har luftmotståndet på strängens rörelse?

10. Lös den partiella differentialekvationen $\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} = 4 \frac{\partial^2 u}{\partial x^2}$ i området $0 < x < \pi$, $t > 0$

med randvillkoren $u(0,t) = u(\pi,t) = 0$ och

begynnelsevillkoren $u(x,0) = \sin 2x + 4 \sin 4x$ och $\frac{\partial u}{\partial t} \Big|_{t=0} = 0$.

11. Lös följande variant av värmeledningsproblemet:

$$\frac{\partial^2 u(x,t)}{\partial x^2} = \frac{\partial u(x,t)}{\partial t} , \quad 0 < x < \pi , \quad t > 0$$

$$\frac{\partial u(0,t)}{\partial x} = \frac{\partial u(\pi,t)}{\partial x} = 0 , \quad t > 0$$

$$u(x,0) = \frac{1}{2}(1 + 3\cos x) , \quad 0 < x < \pi$$

12. Lös begynnelsevärdesproblemet

$$\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} = \frac{\partial u}{\partial t} , \quad 0 < x < \pi , \quad t > 0$$

$$u(0,t) = u(\pi,t) = 0 , \quad t > 0$$

$$u(x,0) = \sin x + 10 \sin 3x , \quad 0 < x < \pi$$

13. Bestäm genom variabelseparation den lösning till den partiella differentialekvationen

$$u_x = u_y + u \text{ som uppfyller villkoret } u(x,0) = 3e^{-5x} + 2e^{-3x} .$$

14. En sträng är inspänd på x-axeln så att den har sina ändar i $x = 0$ och $x = 1$.

Vid tiden $t = 0$ befinner den sig i vila men utsätts för ett hammarslag som ger den en

$$\text{begynnelsehastighet av } g(x) = \begin{cases} h , & \frac{1}{4} < x < \frac{3}{4} \\ 0 , & \text{för övrigt} \end{cases} .$$

Bestäm förflyttningen $u(x,t)$ då vågekvationen $\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} = \frac{\partial^2 u}{\partial t^2}$ satisfieras.

15. Låt $u(x,y)$ beteckna den stationära temperaturfördelningen i en tunn kvadratisk platta

$0 < x < 1$, $0 < y < 1$, (u uppfyller alltså Laplaces' ekvation $\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial y^2} = 0$) med

$$\text{randvillkoren } \frac{\partial u}{\partial x}(0,y) = \frac{\partial u}{\partial x}(1,y) = 0 , \quad u(x,0) = 0 \text{ och } u(x,1) = \cos 4\pi x .$$

Bestäm temperaturen i mittpunkten $(x,y) = \left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right)$.

16. Värmeledningsproblemet

$$\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} = \frac{\partial u}{\partial t}$$

$$u(0,t) = 0, u(1,t) = 10 \text{ kan lösas genom att man sätter } v(x,t) = u(x,t) - 10x.$$

$$u(x,0) = 0$$

a. Visa att $v(x)$ uppfyller

$$\frac{\partial^2 v}{\partial x^2} = \frac{\partial v}{\partial t}$$

$$v(0,t) = 0, v(1,t) = 0.$$

$$v(x,0) = -10x$$

b. Lös P.D.E.-problemet för v och bestäm sedan u .

SVAR:

$$1. \langle 1, \cos mt \rangle = 0 \quad \langle 1, \sin nt \rangle = 0 \quad \langle \cos mt, \sin nt \rangle = 0 \quad \langle \cos mt, \cos nt \rangle = 0$$

$$\langle \sin mt, \sin nt \rangle = 0 \quad t \sim 2 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{n} \sin nt$$

$$2. a) \langle \sin nx, \sin mx \rangle = 0 \quad b) \sin^3 x = \frac{3}{4} \sin x - \frac{1}{4} \sin 3x \quad c) \text{Fourierserien: } \frac{0^2 + 1 + 3^2 + 1}{2} = \frac{11}{2},$$

$$\text{cosinusserien: } \frac{0^2 + 1 + 0^2 + 1}{2} = 1, \text{ sinusserien: } \frac{0^2 + 1 - (0^2 + 1)}{2} = 0.$$

$$3. f(t) \sim \frac{2}{3} + 4 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{n^2} \cos nt, \quad \frac{1}{n^2} = \frac{2}{6} \text{ och } \frac{(-1)^{n+1}}{n^2} = \frac{2}{12}.$$

$$4. f(x) \sim \frac{1}{2} + 2 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos n\pi - 1}{(n\pi)^2} \cos n\pi x + 2 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{-\cos n\pi}{n\pi} \sin n\pi x$$

$$\text{Fourierseriens summa för } x = 1 \text{ blir medelvärde } \frac{f(1+) + f(1-)}{2} = \frac{0 + 2}{2} = 1.$$

$$5. s(-8/3) = -\frac{\pi^2}{18}$$

$$6. b_n = 0, n \text{ jämnt och } b_n = \frac{4n}{(n^2 - 4)}, n \text{ udda}$$

$$7. y = y_h + y_p = A \cos \sqrt{5}x + B \sin \sqrt{5}x + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2(-1)^n}{n(n^2 - 5)} \sin nx$$

$$8. a) \text{ Den transformerade differentialekvationen blir: } \frac{\partial^2 u}{\partial v \partial z} = 0.$$

b) Den transformerade differentialekvationen har lösningen: $u = F(z) + G(v)$ vilken i de gamla koordinaterna ges av $u(x,t) = F(x+at) + G(x-at)$.

$$c) \text{ Begynnelsevärdesproblemet har lösningen: } u(x,t) = \frac{f(x+at) + f(x-at)}{2} + \frac{1}{2a} \int_{x-at}^{x+at} g(x) dx.$$

d) Då begynnelsehastigheten $g(x) = 0$ består lösningen av en superposition av två stående vågor.

9. Utslaget ges av $u(x,t) = \sum_{n=1} a_n e^{-ht} \sqrt{\omega^2 + h^2} \sin(\alpha + \omega t) \sin \frac{n\pi x}{L}$

där $a_n = \frac{2}{\omega L} \int_0^L f(x) \sin \frac{n\pi x}{L} dx$, $\tan \alpha = \frac{\omega}{h}$ och $\omega = \sqrt{\frac{an\pi}{L}^2 - h^2}$.

Luftmotståndet på strängens rörelse ger upphov till följande effekter:

Exponentiellt dämpad amplitud, avtagande frekvens ω och en fasförskjutning α .

10. $u(x,t) = \cos 4t \sin 2x + 4 \cos 8t \sin 4x$

11. $u(x,t) = \frac{1}{2} + \frac{3}{2} e^{-t} \cos x$

12. $u(x,t) = \sin x e^{-t} + 10 \sin 3x e^{-9t}$

13. $u(x,0) = 3e^{-5x-6y} + 2e^{-3x-4y}$

14. $u(x,t) = \sum_{n=1} \frac{2h}{(n\pi)^2} \left(\cos \frac{n\pi}{4} - \cos \frac{3n\pi}{4} \right) \sin n\pi x \sin n\pi t$

15. $u(x,y) = \frac{e^{4y} - e^{-4y}}{e^4 - e^{-4}} \cos 4x$ $u\left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right) = \frac{1}{e^2 + e^{-2}}$

16. $v(x,t) = \sum_{n=1} (-1)^n \frac{20}{n\pi} e^{-n^2 t} \sin n\pi x$ $u(x,t) = v(x,t) + 10x$